

Departementet, Slotsholmsgade 10-12, 1216 København K
Tlf. 7226 9000, Fax. 7226 9001, E-mail sum@sum.dk
J.nr. 2010-392

Til
Socialministeriet
LKK
Att. Elsebeth Jarl Brunés

Dato: 16. april 2010

Sagsbehandlingsfrister efter § 3, stk. 2, i retssikkerhedsloven inden for forpligtende kommunale samarbejder

Ved e-mail af 23. februar 2010 har Socialministeriet anmodet Indenrigs- og Sundhedsministeriet om en udtalelse til brug for besvarelsen af følgende spørgsmål fra Peter Hansen, Dragør:

Skal den bemyndigede kommune i et forpligtende kommunalt samarbejde arbejde efter sine egne sagsbehandlingsfrister, eller skal den delegerende kommune i samarbejdet fastsætte frister, som den udførende kommune skal anvende under udøvelsen af opgaver omfattet af retssikkerhedsloven på vegne af den delegerende kommune?

I den anledning skal Indenrigs- og Sundhedsministeriets generelt udtale følgende:

"§ 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 10. december 2009, har følgende ordlyd:

"§ 3. Kommunalbestyrelsen skal behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken.

Stk. 2. Kommunen fastsætter en frist for, hvor lang tid der må gå, inden der skal være truffet en afgørelse. Hvis denne frist ikke kan overholdes, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse."

Fra den 1. april 2010 har § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lov nr. 316 af 28. april 2009, følgende ordlyd:

"Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal på de enkelte sagsområder fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Fristerne skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse."

Af lovbemærkningerne til lov nr. 316 af 28. april 2009, jf. lovforslag nr. L 117, folketingsåret 2008-09, fremgår bl.a. følgende vedrørende den ændrede affattelse af § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område:

"Det foreslås, at retssikkerhedslovens § 3, stk. 2, om kommunalbestyrelsens pligt til at fastsætte sagsbehandlingsfrister præciseres i overensstemmelse med forarbejderne til den gældende bestemmelse ..., så det klart fremgår af lovens ordlyd, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte en eller flere frister på de enkelte sagsområder inden for retssikkerhedslovens anvendelsesområde, og at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre disse frister. En ansøger om hjælp skal inden for fristen på det pågældende område modtage enten en afgørelse eller begrundet, skriftlig oplysning om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse.

Bestemmelsen indebærer således, at den enkelte kommunalbestyrelse skal fastsætte serviceniveauet for sagsbehandlingstider i kommunen.

...

Den foreslåede bestemmelse præciserer således indholdet i kommunalbestyrelsens eksisterende forpligtelse til at fastsætte et serviceniveau for sagsbehandlingstiden på de enkelte sagsbehandlingsområder. ...

En kommunalbestyrelse skal efter bestemmelsen fastsætte frister for alle relevante sociale sagsområder, ikke kun for nogle af sagsområderne. Det gælder dog ikke, hvis der i lovgivningen er fastsat en særskilt frist på det pågældende område. En kommunalbestyrelse kan fastsætte en eller flere frister for det enkelte sagsområde og er ikke forpligtet til kun at fastsætte én frist for det enkelte sagsområde. Fristernes skal knyttes til et enkelt sagsområde. Der kan ikke under et fastsættes én frist for samtlige sociale sagsområder. Der er imidlertid intet til hinder for, at en kommunalbestyrelse kan fastsætte samme sagsbehandlingstid for flere forskellige sagsområder. Det overlades til de enkelte kommunalbestyrelser at inddele afgørelsessager på det sociale område i hensigtsmæssige sagsbehandlingsområder.

Herudover præciseres, at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre de fastsatte sagsbehandlingsfrister. Det overlades til kommunalbestyrelsen at beslutte, hvordan offentliggørelsen skal ske. Det forudsættes dog, at offentliggørelsen sker på en måde, der er sædvanlig i kommunen, og således, at de borgere, som de enkelte sagsbehandlingsfrister må forventes at interessere, har gode forudsætninger for at gøre sig gjort bekendt med fristerne.

Der ændres ikke i kommunalbestyrelsens adgang til at delegere sine opgaver til et udvalg eller forvaltningen.

...

Der er i øvrigt tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse."

Af lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 15. januar 2010, fremgår bl.a. følgende:

”§ 1. Kommunalbestyrelserne i de i medfør af § 2, stk. 1, udpegede grupper af kommuner samarbejder med virkning fra den 1. januar 2007 efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Samarbejdet omfatter

...

- 2) genoptræningsområdet, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter
 - a) § 140 i sundhedsloven,
 - b) § 44, jf. § 86, stk. 2, og §§ 85 og 86 i lov om social service og
 - c) § 16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter litra b,
- ...
- 4) det sociale område, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter
 - a) § 10, stk. 4, § 11, stk. 3, §§ 12, 32, 36, 41, 42, 45, 97, 98, 100-104, 107-110, 112-114, 116, 124-136 og 141, § 142, stk. 5, § 144 og § 149 i lov om social service og
 - b) § 16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter litra a, og ...

§ 2. Indenrigs- og sundhedsministeren udpeger de grupper af kommuner, hvis kommunalbestyrelser skal samarbejde efter reglerne i denne lov, og udpeger, hvilken kommunalbestyrelse der inden for hver af de udpegede grupper af kommuner er bemyndiget til at varetage udøvelsen af opgaverne for hvert af de i § 1, stk. 2, nr. 1-5, nævnte opgaveområder på vegne af alle kommunalbestyrelserne i gruppen af kommuner. Udøvelsen af opgaverne må ikke varetages af de delegerende kommunalbestyrelser.

...

§ 3. Hvor en beslutning, der træffes efter regler nævnt i § 1, stk. 2, efter lovgivningen skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde, skal beslutningen træffes af den delegerende kommunalbestyrelse i et møde.”

Af lovbemærkningerne til § 2, stk. 1, i lov nr. 541 af 24. juni 2005 om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovforslag nr. L 69, folketingsåret 2004-05, 2. samling, fremgår bl.a. følgende:

”Det er i bestemmelsens 2. pkt. fastsat, at de delegerende kommunalbestyrelser ikke må varetage udøvelsen af opgaverne.

Baggrunden herfor er, at delegation efter dette lovforslag adskiller sig fra traditionel delegation mellem sideordnede myndigheder derved, at delegationen i et forpligtende kommunalt samarbejde er pligtmæssig.

En adgang for den delegerende kommunalbestyrelse til generelt eller i konkrete tilfælde uanset bemyndigelsen at varetage udøvelsen af opgaverne ville derfor kunne anvendes til at omgå lovforslagets krav om pligtmæssigt samarbejde.

Den delegerende kommunalbestyrelse har således ikke mulighed for af egen drift at behandle en sag, som ellers skulle være behandlet af den bemyndigede kommunalbestyrelse (call in) med den virkning, at en sag, der er omfattet af det forpligtende samarbejde, afgøres af kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget, et stående udvalg eller af administrationen i den delegerende kommune.

...

Det følger af bemyndigelsen, at den bemyndigede kommunalbestyrelse har pligt til at varetage udøvelsen af de delegerede opgaver på vegne af de øvrige kommunalbestyrelser i gruppen.

Når den bemyndigede kommunalbestyrelse i et forpligtende kommunalt samarbejde udøver opgaverne på vegne af de delegerende kommunalbestyrelser, er den forpligtet til at overholde den lovgivning, der gælder for opgavevaretagelsen. Dette omfatter både materielle regler for indholdet af opgavevaretagelsen og processuelle regler for sagsbehandlingen inden for det pågældende opgaveområde, herunder eksempelvis sagsbehandlingsregler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i sager, for hvilke denne lov gælder. Det gælder også generel materiel lovgivning, herunder eksempelvis almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om saglighed, og generelle sagsbehandlingsregler i f.eks. forvaltningsloven og lov om offentlighed i forvaltningen.

...

Delegation mellem kommunalbestyrelserne indebærer ikke etablering af en ny myndighed. Det overordnede ansvar for udførelsen af opgaverne forbliver hos den delegerende kommunalbestyrelse, og når den bemyndigede kommunalbestyrelse udfører opgaverne, handler den på vegne af den delegerende kommunalbestyrelse. Dette gælder uanset, på hvilket niveau i den bemyndigede kommunale organisation sagen behandles.

Dette betyder bl.a., at den delegerende kommunalbestyrelse fortsat vil være ansvarlig for de afgørelser på de omhandlede områder, som kommunen efter den omhandlede lovgivning skal træffe. Den delegerende kommunalbestyrelse bevarer såvel det politiske som det økonomiske ansvar for de afgørelser, der træffes.

Som følge af, at den delegerende kommunalbestyrelse bevarer ansvaret for afgørelserne, har den delegerende kommunalbestyrelse adgang til at fastsætte overordnede retningslinier for opgavevaretagelsen, som den bemyndigede kommunalbestyrelse er forpligtet til at følge. Retningslinierne for behandlingen af sager inden for de enkelte opgaveområder vil således ikke nødvendigvis være ens for de forskellige kommuner i et samarbejde, uanset at én kommune som følge af delegationen varetager udøvelsen af opgaverne for alle kommunerne på det pågældende opgaveområde.

Som følge af sit ansvar for varetagelsen af de opgaver, der er omfattet af det forpligtende samarbejde, har den delegerende kommunalbestyrelse endvidere efter almindelige retsgrundsætninger en pligt – og dermed også ret – til at føre tilsyn med, hvorledes opgaverne varetages i den bemyndigede kommune. Tilsynspligten svarer til den tilsynspligt, der gælder for kommunalbestyrelser uden for forpligtende samarbejder i forhold til kommunens egen opgavevaretagelse. Tilsynspligten omfatter såvel overholdelsen af lovgivning, der gælder for opgavevaretagelsen, som overholdelsen af eventuelle retningslinier for opgavevaretagelsen udstedt af kommunalbestyrelsen. Den ansvarlige kommunalbestyrelse vurderer selv, hvorledes tilsynet skal føres, herunder hvilke foranstaltninger der skal indgå i tilsynet. Tilsynet kan inden for forpligtende kommunale samarbejder eksempelvis ske ved generel instruktion og/eller ved aftaler med den bemyndigede kommune om, at den delegerende kommunalbestyrelse løbende skal modtage på forhånd fastlagte typer af oplysninger om den bemyndigede kommunes udøvelse af opgaverne.”

Visse sager, hvori kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse på det sociale område, er omfattet af lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 2 og 4.

Det følger af lov om forpligtende kommunale samarbejder, at den bemyndigede kommune i samarbejdet skal varetage udøvelsen af kommunalbestyrelsens opgaver i disse sager på vegne af den delegerende kommune, jf. herved lovens § 2, stk. 1. Den delegerende kommune må efter bestemmelsen ikke varetage udøvelsen af opgaverne.

For de nævnte sager gælder endvidere § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvorefter kommunalbestyrelsen på de enkelte sagsområder skal fastsætte en frist for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Kommunalbestyrelsen skal endvidere efter bestemmelsen give ansøgeren skriftlig besked om en ny frist, såfremt denne frist ikke overholdes.

Når den bemyndigede kommune i et forpligtende kommunalt samarbejde udøver opgaver på det sociale område på vegne af den delegerende kommune, skal den bemyndigede kommune overholde den lovgivning, der gælder for opgavevaretagelsen, herunder regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i det omfang den nævnte lov finder anvendelse.

Den bemyndigede kommune skal herunder overholde pligten efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område til på de enkelte sagsområder at fastsætte en frist for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet, og til at give ansøgeren skriftlig besked om en ny frist, såfremt denne frist ikke overholdes.

I den forbindelse bemærkes, at Socialministeriet har oplyst, at beslutninger om fastsættelse af frister efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, ikke skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde, men at kommunalbestyrelsen kan overlade det til et udvalg eller til den kommunale administration at træffe beslutninger herom. § 3 i lov om forpligtende kommunale samarbejder, hvorefter beslutninger der efter lovgivningen skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde, skal træffes af kommunalbestyrelsen i den delegerende kommunalbestyrelse, finder derfor ikke anvendelse for så vidt angår fastsættelsen af disse frister.

Det er således den bemyndigede kommune, der på den delegerende kommunes vegne skal fastsætte frister efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område for så vidt angår de sagsområder, der er omfattet af det forpligtende kommunale samarbejde.

Den delegerende kommune bevarer efter lov om forpligtende kommunale samarbejder ansvaret for udøvelsen af de opgaver, der er omfattet af samarbejdet. Som følge heraf har den delegerende kommunalbestyrelse mulighed for at fastsætte overordnede retningslinier for og både ret og pligt til at føre tilsyn med den bemyndigede kommunes opgavevaretagelse.

Den bemyndigede kommune er efter lov om forpligtende kommunale samarbejder forpligtet til at følge retningslinier fastsat af den delegerende kommune. De

retningslinier, som den delegerende kommune fastsætter, vil kunne være bestemmende for bl.a. serviceniveauet for de opgaver, som den bemyndigede kommune varetager på den delegerende kommunes vegne.

Den delegerende kommunes adgang til at fastsætte retningslinier omfatter også adgang til at fastsætte retningslinier om de frister, den bemyndigede kommune skal fastsætte efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, herunder om længden af disse frister. Den bemyndigede kommune er i givet fald forpligtet til at fastsætte fristerne i overensstemmelse med sådanne retningslinier fra den delegerende kommune, og den delegerende kommune kan gennem sit tilsyn med den bemyndigede kommunes opgavevaretagelse påse, at dette sker.

Såfremt den delegerende kommunalbestyrelse eksempelvis ønsker, at en bestemt frist skal gælde for et sagsområde, som den afgrænser således, at det bl.a. omfatter opgaver, hvis udførelse efter lov om forpligtende kommunale samarbejder varetages på dens vegne af den bemyndigede kommunalbestyrelse, kan den delegerende kommunalbestyrelse således for så vidt angår de nævnte opgaver, fastsætte retningslinier om længden af fristen. Den bemyndigede kommune er forpligtet til at følge disse retningslinier og fastsætte fristen i overensstemmelse hermed.

Fastsætter den delegerende kommune ikke retningslinier om frister efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område for den bemyndigede kommunes sagsbehandling på dennes vegne eller i øvrigt retningslinier, der er af betydning for længden af disse frister, er lov om forpligtende kommunale samarbejder ikke til hinder for, at den bemyndigede kommune kan fastsætte de samme frister for sin sagsbehandling på den delegerende kommunes vegne som de frister, den har fastsat for sagsbehandlingen på egne vegne.

Lov om forpligtende kommunale samarbejder er endvidere ikke til hinder for, at de retningslinier, herunder om længden af frister efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der skal gælde for den bemyndigede kommunes udførelse af opgaver på vegne af den delegerende kommune, fastsættes efter aftale mellem de to kommuner."

Med venlig hilsen

Lise Brandi-Hansen
Chefkonsulent